

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan etäkuulemisasianantuntijatilaisuus

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi omaishoidontuesta annetun lain 5§:n ja perhehoitolain 12§:n muuttamisesta

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Mervi Koski

toimialuejohtaja

Omaishoidon tuesta annetun lain 5§:n muuttaminen

- **Pohteen sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämissuunnitelma 2023-2025**
- Omaishoito kaikille kriteerit täyttävälle; Yhtenäiset omaishoidon tuen myöntämisperusteet, hoitopalkkiot ja harkinnanvaraisten vapaiden myöntämisen perusteet
- Ikäihmisten (+75 v.) omaishoidon tuen tavoitepeittävyys 7 % (nykytila 6,2 %, päivitys)
- Perhehoitajien määrän vahvistaminen ja hoitovuorokausien lisääminen. Perhehoito on yksi omaishoidon vapaan toteuttamisen tapa.
- Omaishoidon tuen vapaan palveluseteli yksi vapaan toteuttamisen vaihtoehto (ikäihmisten palvelut).
- Monituottajuus; oma, osto ja palveluseteli – toteutuu myös omaishoidon tuen vapaiden osalta

Lainsäädännön muutoksen vaikutus alimpaan hoitopalkkioon

Laki omaishoidon tuesta 937/2005

5 § Hoitopalkkio

Palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. **Hoitopalkkio on vähintään 300 euroa kuukaudessa.**

Jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä, palkkio on vähintään 600 euroa kuukaudessa edellyttäen, että hoitajalla ei ole tältä ajalta:

- 1) vähäistä suurempia työtuloja;
- 2) oikeutta sairausvakuutuslain (1224/ 2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan;
- 3) oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/ 2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos:

- 1) hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä 4 §:n 1 momentissa edellytetään ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä; taikka
- 2) siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

Laki omaishoidon tuesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

5 § Hoitopalkkio

Palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. **Hoitopalkkio on vähintään 530 euroa kuukaudessa.**

Jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä, palkkio on vähintään 968 euroa kuukaudessa edellyttäen, että hoitajalla ei ole tältä ajalta:

- 1) vähäistä suurempia työtuloja;
- 2) oikeutta sairausvakuutuslain (1224/ 2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan. Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos: 1) hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä 4 §:n 1 momentissa edellytetään ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä; taikka 2) siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

Omaishoidon tuen nykyiset palkkiot Pohjois-Suomen yhteistyöalueella 2025

	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	Kainuun hyvinvointialue	Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	Lapin hyvinvointialue
Palkkioluokka I	472,15	475,06	472,15	472,15
Palkio luokka II	1085,28	632,23	713,85	680,80 €
Aikuiset luokka III		945,16	944,35	912,74 €
Erityismaksuluokka: hoidollisesti raskas siirtymävaihe	1891,02		2007,20 – 2951,80	1 148,98 €

Alimman hoitopalkkioluokan korotuksen kustannusarvio

YHTEENSÄ

Ikäihmisten palvelut, Vammaispalvelut, Perhe-ja sosiaalipalvelut	Asiakkaat 8/2025	Kustannusarvio nykyisellä palkkiolla vuodelle 2025	Kustannusarvio uudella palkkiolla vuodelle 2026	Kustannusero vuosi 2026
Palkkioluokka 1. < 472,15 €/kk	2 681	15 056 624 €	17 051 160 €	1 994 536 €
Palkkioluokka 2. < 1 085,28 €/kk	837	10 700 671 €	10 700 671 €	
Palkkioluokka 3. < 1 891,02 €/kk	8	173 451 €	173 451 €	
Yhteensä	3 526	25 930 747 €	27 925 283 €	1 994 536 €

Ikäihmisten palvelut, Vammaispalvelut, Perhe-ja sosiaalipalvelut	Asiakkaat 1-8/2025	Kustannusarvio nykyisellä palkkiolla vuodelle 2025	Kustannusarvio uudella palkkiolla vuodelle 2026	Kustannusero laskennallinen vuosi
Palkkioluokka 1. < 472,15 €/kk	21 917	15 385 488 €	17 424 015 €	2 038 527 €
Palkkioluokka 2. < 1 085,28 €/kk	7 072	11 284 378 €	11 284 378 €	
Palkkioluokka 3. < 1 891,02 €/kk	64	173 451 €	173 451 €	
Yhteensä	29 053	26 843 318 €	28 881 844 €	2 038 527 €

Laskennallinen kk-arvio:
3 632 asiakasta

Lähde: Oima

Lausunto

- Omaishoidontuen alimman palkkiotason nostaminen on Pohteen järjestämissuunnitelman kirjausten mukainen ja tukee omaishoidontuen roolia osana palvelujärjestelmää
- Voimaantulo 1.1.2026 edellyttää muutoksien pikaista tekemistä eri järjestelmiin ja aiheuttaa viivästystä palkkion maksatuksessa vaikka ei edellytä uutta palvelutarpeen arviointia
- Pohteelle taloudellinen vaikutus on arvioiden 2 milj.€
- Hyvinvointialueiden rahoitus alimman palkkiotason nostoon on varmistettava.

Perhehoitolain 12§:n muuttaminen

- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on aiemmin lausunut lakiehdotuksesta 07/2025
- Pidämme hyvänä, että perhehoitajien oikeusturvaa vahvistettaisiin tilanteissa, joissa pitkäaikainen perhehoito päättyy ennakoimattomasti muusta kuin perhehoitoperheestä johtuvasta syystä ja sitä, että lakiesityksessä esitetään yhden kuukauden ylimääräistä palkkiota tilanteissa, joissa perheeseen ei tavoitteesta huolimatta saada uutta sijoitusta ko. ajanjakson aikana.
- Lakiesitys ei koske lyhytaikaista tai satunnaista perhehoitoa, kiertävää perhehoitoa tai perhehoitoa, joka on järjestetty omaishoitolain 4§:n 3 mom. nojalla, ei oikeuttaisi korvaukseen
- Perhehoitajat toimivat toimeksiantosopimussuhteessa, jolloin heillä on myös itsellään mahdollisuus kieltäytyä uudesta toimeksiantosopimussuhteesta vedoten asiakkaiden tarpeisiin tms. Näemme uhkana lakiesityksen toteuttamisessa sen, että perhehoitoperhe ei välttämättä ole halukas ottamaan uutta asiakasta vielä irtisanomisaikana, koska hänellä olisi oikeus tällöin saada korvaus muutoinkin yhden kuukauden ajan.
- Lakitekstiä on syytä täsmentää: lastensuojelun perhehoidossa kyse ei ole asiakkaan löytämisestä vaan lapsen tarpeiden ja perhehoitoperheen valmiuksien yhteensovittamisesta.
- Näkemyksemme mukaan lakiin tulisi määritellä myös se, mitä tilanteita/ millä aikarajoilla voidaan ymmärtää perhehoidon päättyminen ennakoimattomaksi.
- Lakiesityksen taloudellista vaikutusta on vaikea arvioida

Mervi Koski

Toimialuejohtaja

mervi.koski@pohde.fi

puh. 044 7034018

www.pohde.fi